

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Rimski trg 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
www.gov.me/mpsv

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI PRIORITETNIH PROJEKATA IZ OBLASTI POLJOPRIVREDE

- JANUAR – JUN 2022. godine -

Podgorica, jul 2022. godine

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)- MJERA 1
OPIS PROJEKTA	<p>Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014-2020 (IPARD II program) predstavlja jedan od preduslova za korišćenje evropskih pretpristupnih sredstava kroz IPA II – oblast politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima biće dostupno ukupno 51.816.473 EUR bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 39.000.000 EUR, a nacionalno kofinansiranje iznosi 12.816.473 EUR. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD II programa biće investirano oko 86 miliona EUR u crnogorsku poljoprivredu. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p> <p><u>Prvi IPARD javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ raspisan je 23. februara 2018. godine.</u></p> <p>Predmet ovog javnog poziva su investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava.</p> <p>Iznos raspoloživih sredstava za Mjeru 1 za period implementacije IPARD II programa 2014-2020 iznosi 15.840.000 EUR, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za navedeni javni poziv iznosi 10.720.000 EUR.</p> <p>Finansijska podrška se sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD) i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Javni poziv za mjeru 1 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 1. marta do 15. maja 2018. godine. Primljeno je ukupno 389 zahtjeva za dodjelu podrške.</p>
TRENTNI STATUS	<p>Ugovoreno je 246 zahtjeva, ukupna vrijednost ugovorenih investicija je 17,405,107.75EUR (sa PDV–om), 14,384,386.57EUR (bez PDV-a). Iznos potencijalne podrške je 9,530,474.68EUR.</p> <p>U odnosu na sektor investiranja najveći broj projekata je ugovoren iz sektora mlijeka, odnosno 132 projekata, ukupne vrijednosti 3,740,843.32EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,617,028.18 EUR, zatim iz sektora voća i povrća, tj. 83 projekata, ukupne vrijednosti 5,243,623.81 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 3,382,864.35 EUR, 11 projekata iz sektora mesa, ukupne vrijednosti 1,992,369.71 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,347,110.25, 8 projekata iz sektora vinogradarstva ukupne vrijednosti 730,918.55 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 463,979.16 EUR; 5 projekata iz sektora pčelarstva, ukupne vrijednosti 151,270.19 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 96,221.49 EUR; 4 projekata iz sektora proizvodnje jaja, ukupne vrijednosti 1,950,265.36 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,249,814.79; 2 projekata iz sektora maslinarstva, ukupne vrijednosti 537,394.75</p>

EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 347,065.84 EUR i 1 projekta iz sektora ribarstva, ukupne vrijednosti 37,370.88 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 26,390.62 EUR;

Trenutno je aktivno 11 ugovora, 196 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok su 39 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 01. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine odobreno je 8 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi za promjenu projekta su produženje roka za realizaciju investicija zbog nemogućnosti obezbeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, izmjene kod građevinskih radova, izmjene gdje se traži drugi tip, model opreme, mehanizacije, tu su i izmjene koje se odnose na opšte podatke.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine objavljeno je 3 poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara do 30. juna 2022. godine, kroz Prvi javni poziv isplaćeno je 6 projekta ukupne vrijednosti investicije 504,882.94 EUR (s PDV-om), 419,800.79 EUR (bez PDV-a), a isplaćeni iznos podrške je 203,793.88 EUR. Isplaćeni projekti su iz sljedećih sektora: 4 iz sektora mlijeka, 1 iz sektora voća, povrća i ratarskih kultura i 1 iz sektora mesa.

Drugi Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 20. februara 2020. godine

Prijem zahtjeva za ovaj Javni poziv je bio od 24. februara do 19. maja 2020. godine, ali je prijem zahtjeva produžen za 90 dana i trajao do 19. avgusta 2020. godine.

Ukupan iznos raspoloživih sredstava za navedeni javni poziv iznosi 12.256.621,14 EUR.

U okviru Drugog IPARD poziva podnijeto je ukupno 180 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 20,762,558.10 EUR (sa PDV-om), odnosno 17,183,535.24 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 11,240,463.84 EUR.

Ugovoreno je 118 projekata ukupne vrijednosti investicija 12,320,903.61 EUR (sa PDV-om), 10,182,483.09 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 6,866,662.43 EUR.

Najveći broj projekata je ugovoren iz sektora mlijeka, odnosno 61 projekata, ukupne vrijednosti 3,160,470.24 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,205,696.42 EUR, zatim iz sektora voća i povrća, tj. 35 projekata, ukupne vrijednosti 2,797,708.20 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,877,565.94 EUR, 10 projekata iz sektora mesa, ukupne vrijednosti 1,594,327.55 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,124,969.15 EUR, 5 projekata iz sektora vinogradarstva ukupne vrijednosti 779,916.87 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 494,301.17 EUR; 1 projekta iz sektora pčelarstva, ukupne vrijednosti 14,766.33 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 10,336.43 EUR; 3 projekta iz sektora proizvodnje jaja, ukupne vrijednosti 1,332,328.29 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 823,845.74 EUR; 2 projekat iz sektora maslinarstva, ukupne vrijednosti 593,909.97 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 317,955.94 EUR i 1 projekat iz sektora ribarstva, ukupne vrijednosti 17,130.92 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 11,991.64 EUR.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine odobreno je 47 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi za promjenu projekta su izmjene kod građevinskih radova, kao i produženje roka za realizaciju investicije.

Trenutno je aktivno 54 ugovora, 34 ugovora je realizovano i plaćeno, dok su 30 ugovora raskinuto. Svi ugovori su raskinuti iz razloga što korisnici nijesu mogli da obezbijede kreditna sredstva za prefinansiranje.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine objavljeno je 6 poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara do 30. juna 2022. godine, kroz Drugi javni poziv isplaćeno je 21 zahtjev. Ukupan iznos ovih investicija je 2,185,993.52 EUR (sa PDV-om), 1,807,789.99 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 1,181,555.42 EUR. Isplaćeni projekti su iz sljedećih sektora: 8 iz sektora voća, povrća i ratarskih kultura, 9 iz sektora mlijeka, 2 iz sektora proizvodnje jaja, 2 iz sektora vinogradarstva.

Takođe, isplaćen je jedan zahtjev za avansno plaćanje u iznosu od 122,631.86 EUR.

Treći IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Treći Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 10. novembra 2021. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 10. novembra 2021. godine do 27. decembra 2021. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 112 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 11,851,724.63 EUR (sa PDV-om), odnosno 9,839,017.55 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6,356,132.36 EUR.

Stanje sa obrada aplikacija na datum 30.06.2022. godine je sljedeće: ugovoreno je 45 projekata ukupne vrijednosti investicija 3,275,841,63 EUR (sa PDV-om), 2,707,381.65 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 1,822,604.47 EUR, 16 projekata je u fazi ugovaranja, 28 aplikacija je odbijeno, dok su preostale aplikacije u fazi ispitnog postupka nakon čega će se donijeti konačna odluka o prihvatljivosti projekata.

Podnijeta su dva zahtjeva za promjenu projekta koje se odnose na promjenu u dijelu investicije.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine objavljeno je 39 poziva za dostavljanje ponuda.

Jedan zahtjev za avansno plaćanje je isplaćen u iznosu od 25,767.95 EUR.

Četvrti IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Četvrti Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 14. marta 2022. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 14. marta 2022. godine do 28. aprila 2022. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 92 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 26,593,809.64 EUR (sa PDV-om), odnosno 23,707,559.89 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 15,669,795.98 EUR.

	<p>Na datum 30.06.2022. godine, ukupno je ugovoreno 2 projekata ukupne vrijednosti investicija 388,841.34 EUR (sa PDV-om), 321,356.48 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 211,112.27 EUR. Preostale aplikacije su u fazi kontrole prihvatljivosti, terenske kontrole i u fazi ugovaranja. Pristigle aplikacije su većinom bile nepotpune, što je zahtijevalo traženje dopune dokumentacije kako bi se mogla donijeti konačna odluka o prihvatljivosti. Takođe, zbog određenih tehničkih problema kod tehničkih tijela Uprave za bezbjednost hrane, kao što su auto i gorivo, nije još uvijek otpočeta kontrola ispunjenosti minimalnih standarda u pogledu dobrobiti životinja na poljoprivrednim gazdinstvima, što će u značajnoj mjeri odložiti period ugovaranja projekata. Takođe, zbog malog broja ljudi u Odsjeku za ugovaranje i autorizaciju projekata, od kojih je polovina na ugovor o djelu i relativno su skoro angažovani, obrada aplikacija se odvija usporeno. Pored navedenog, proces je usporen zbog malog broja članova komisije za evaluaciju koja radi kontrole realnosti tržišnih cijena. I pored stalnog upozorenja na ovo usko grlo u implementaciji, nijesmo dobili saglasnost za zapošljavanje još bar 2 člana komisije kako bi se proces ubrzao. Radi se o veoma specifičnim stručnim spremama i ljudima koji imaju 10 godina iskustva na poslovima praćenja cijena na tržištu, ali zbog velikog broja aplikacija i obrade više poziva po različitim mjerama istovremeno, fizički nije moguće brže raditi kontrole, a da se ispoštuju svi propisi EU u ovom dijelu kontrole.</p> <p>U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine objavljeno je 4 poziva za dostavljanje ponuda.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2022. GODINI</p>	<p>Završetak obrade aplikacija Mjera 1 Treći i Četvrti Javni pozivi, Objavlivanja poziva za dostavljanje ponuda, rješavanje po zahtjevima za promjene projekta, praćenje toka realizacije investicije, isplata korisnika.</p> <p>Rad na procedurama za IPARD III program, usklađivanje procedura sa Sektorskim sporazumom i unaprjeđenje procedura u odnosu na IPARD II.</p> <p>Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz izvještaj o napretku i različite izvještaje.</p> <p>Ažuriranje liste aktivnosti na svakih 6 mjeseci.</p> <p>Praćenje procedure nabavke i obrada podnijetih zahtjeva za isplatu.</p>
<p>OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI</p>	<p>Aktivno učešće u procesu implementacije poziva, kroz blagovremeno izdavanje dokaza koji su neophodni za apliciranje.</p> <p>Redovno ažuriranje registara kako bi se što kvalitetnije obavila kontrola primljenih aplikacija.</p> <p>Rad na izmenama pojedinih zakona, kako bi se korisnicima omogućilo ispunjavanje uslova za apliciranje po javnim pozivima za M1, prije svega se misli na dobijanje UTU.</p> <p>Obezbeđivanje opreme, vozila, goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno.</p> <p>Davanje saglasnosti za zapošljavanje novih ljudi, kako bi se obezbijedio dovoljan broj ljudi koji rade na implementaciji mjera i samim tim smanjila mogućnost od kašnjenja i gubitka EU sredstava.</p> <p>Obezbeđivanje radnih prostorija, kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad.</p>

KONTAKT OSOBA	Vladislav Bojović , v.d. generalnog direktora Direktorata za plaćanja (e-mail: vladislav.bojovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)
----------------------	---

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)-MJERA 3
OPIS PROJEKTA	<p>Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014-2020 (IPARD II program) predstavlja jedan od preduslova za korišćenje evropskih pretpristupnih sredstava kroz IPA II – oblast politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima biće dostupno ukupno 51.816.473 EUR bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 39.000.000 EUR, a nacionalno kofinansiranje iznosi 12.816.473 EUR. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD II programa biće investirano oko 86 miliona EUR u crnogorsku poljoprivredu. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p> <p>Dana 13.04.2018. godine, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - Direktorat za plaćanja, objavilo je Prvi Javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD-a II 2014–2020.</p> <p>Finansijska podrška za ovaj javni poziv sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Predmet ovog javnog poziva su investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda. Sredstva podrške za sprovođenje ove mjere mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 40.000€ do 1,500,000.00 €.</p> <p>Prvi Javni poziv za Mjeru 3 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 16. maja do 16. jula 2018. godine.</p> <p>Primljeno je ukupno 45 zahtjeva za dodjelu podrške.</p>
TREKUTNI STATUS	Ugovoreno je 20 zahtjeva, ukupna vrijednost ugovorenih investicija je 11,856,771.70 EUR (sa PDV–om), 9,798,984.88 EUR (bez PDV-a). Iznos potencijalne podrške je 4,902,231.12 EUR.

U odnosu na sektor investiranja najveći broj projekata je ugovoren iz sektora mesa, odnosno 8 projekata, ukupne vrijednosti 5,659,971.09 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,830,434.98 EUR, zatim iz vinogradarstva, tj. 6 projekata, ukupne vrijednosti 2,533,447,26 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,267,633.42 EUR, 3 projekta iz sektora mlijeka, ukupne vrijednosti 1,334,090.27 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 668,424.59 EUR, dok su iz sektora voća i povrća 3 projekat ukupne vrijednosti 271,476.26 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 135,738.13 EUR.

Trenutno je aktivno 2 ugovora, 11 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok su 7 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine godine nije bilo objavljenih poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara do 30. juna 2022. godine, kroz Prvi javni poziv, isplaćena su 3 projekta. Ukupan iznos ove investicije je 1,819,139.86 EUR (sa PDV-om), 1,503,421.37 EUR (bez PDV-a), dok je ukupan iznos podrške 711,976.10 EUR. Sva tri projekta su iz sektora vina.

Drugi Javni poziv za Mjeru 3 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 4. septembra do 20. decembra 2019. godine.

U okviru Drugog IPARD poziva ukupno je podnijeto 52 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 38,846,277.46 EUR (sa PDV-om), odnosno 32,104,361.54 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 16,052,180.77 EUR.

Ukupno je ugovoreno 26 projekata ukupne vrijednosti investicija 18,240,755.25 EUR (sa PDV-om), 15,075,004.34 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 7,603,484.39 EUR.

U odnosu na sektor investiranja najveći broj projekata je ugovoren iz sektora voća i povrća, odnosno 11 projekata, ukupne vrijednosti 5,702,821.96 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,852,810.99 EUR, 9 projekata ukupne vrijednosti 6,085,271.29 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 3,107,217.83 EUR, zatim iz sektora mlijeka, tj. 3 projekata, ukupne vrijednosti 648,739.77 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 324,369.90 EUR, 2 projekta iz sektora vina, ukupne vrijednosti 2,359,866.04 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,179,933.02, dok su iz sektora maslinarstva 1 projekat ukupne vrijednosti 278,305.29 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 139,152.65 EUR.

Trenutno je aktivno 15 ugovora, 7 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok su 4 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine odobreno je 10 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi promjene projekta su produženje roka za realizaciju investicija zbog nemogućnosti obezbeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, izmjene kod građevinskih radova, izmjene gdje se traži drugi tip, model opreme, mehanizacije, tu su i izmjene koje se odnose na opšte podatke.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine objavljeno je 11 poziva za dostavljanje ponuda.

Kroz Drugi javni poziv, u periodu od 01. januara do 30. juna 2022. godine, isplaćena su tri projekta. Ukupan iznos ovih investicija je 3,056,005.09 EUR (sa PDV-om), 2,525,624.03 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 1,293,908.59 EUR. Ovi zahtjevi su iz sljedećih sektora: 2 iz sektora prerade mesa i 1 iz sektora prerade voća, povrća i ratarskih kultura.

Treći IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketnig poljoprivrednih i ribljih proizvoda“

Treći Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ je objavljen 15. decembra 2020. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 15. decembra do 15. marta 2021. godine, ali je prijem zahtjeva produžen do 15. aprila 2021. godine.

U okviru Trećeg IPARD poziva podnijeto je 37 zahtjeva za dodjelu podrške. Dostavljen je jedan zahtjev bez podataka, tako da će informacije u nastavku biti date za 36 zahtjeva. Ukupna vrijednost traženih investicija je 27,739,788.91 EUR (sa PDV-om), odnosno 22,925,445.38 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 11,462,722.69 EUR.

Ugovoreno je 23 projekata ukupne vrijednosti investicija 14,324,428.90 EUR (sa PDV-om), 11,838,370.99EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 5,934,421.56 EUR.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine odobreno je 14 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi promjene projekta su produženje roka za realizaciju investicija zbog nemogućnosti obezbeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, izmjene kod građevinskih radova, izmjene gdje se traži drugi tip, model opreme, mehanizacije, tu su i izmjene koje se odnose na opšte podatke.

Trenutno je aktivno 20 ugovora, 1 ugovora je realizovan i isplaćen, dok su 2 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod oba korisnika je nemogućnost obezbeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 1. januara 2022. godine do 30. juna 2022. godine objavljen je 51 poziv za dostavljanje ponuda.

Kroz Treći javni poziv, u periodu od 01. januara do 30. juna 2022. godine, isplaćen je jedan zahtjev za avansno plaćanje u iznosu od 127,270.00 EUR.

Četvrti IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketnig poljoprivrednih i ribljih proizvoda“

Četvrti Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ je objavljen 15. februara 2022. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 15. februara do 31. marta 2022. godine.

	<p>U okviru ovog poziva podnijeto je 33 zahtjeva za dodjelu podrške. Dostavljena su dva zahtjeva bez podataka, tako da će informacije u nastavku biti date za 31 zahtjev. Ukupna vrijednost traženih investicija je 23,683,293.32 EUR (sa PDV-om), odnosno 19,572,969.69 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 9,789,484.85 EUR.</p> <p>Dva ugovora su spremna za potpisivanje.</p> <p>Preostale aplikacije su u fazi kontrole prihvatljivosti, terenske kontrole i u fazi ugovaranja. Pristigle aplikacije su sve bile nepotpune, što je zahtijevalo traženje dopune dokumentacije kako bi se mogla donijeti konačna odluka o prihvatljivosti. Takođe, zbog malog broja ljudi u Odsjeku za ugovaranje i autorizaciju projekata, od kojih je polovina na ugovor o djelu i relativno skoro su angažovani, obrada aplikacija se odvija usporeno, pogotovu ako se uzme u obzir da se radi obrada aplikacija po 2 i više poziva iz različitih mjera istovremeno. Ovo znači da mali broj ljudi u Odsjeku radi istovremeno na obradi više mjera. Analiza opterećenosti poslom koju smo u obavezi da radimo i izvještavamo EK pokazala je da u sektoru nedostaje 6 ljudi što je polovina od broja trenutno zaposlenih. Bitno je napomenuti da svi zaposleni imaju odgovornost na najvišem nivou obzirom da se obrađuju milionski projekti i da svaki propust zaposlenog može da ima za posledicu povrat sredstava od korisnika. Pored navedenog proces je usporen zbog malog broja članova komisije za evaluaciju koja radi kontrole realnosti tržišnih cijena. I pored stalnog upozorenja na ovo usko grlo u implementaciji, nijesmo dobili saglasnost za zapošljavanje još bar 2 člana komisije, kako bi se proces ubrzao. Radi se o veoma specifičnim stručnim spremama i ljudima koji imaju 10 godina iskustva na poslovima praćenja cijena na tržištu, ali zbog velikog broja aplikacija i obrade više poziva po različitim mjerama istovremeno fizički nije moguće brže raditi kontrole, a da se ispoštuju svi propisi EU u ovom dijelu kontrole.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2022. GODINI</p>	<p>Obrada i ugovaranje preostalih aplikacija iz Mjere 3 Treći Javni poziv, objavljivanja poziva za dostavljanje ponuda, rješavanje po zahtjevima za promjene projekta, praćenje toka realizacije investicije, isplata korisnika.</p> <p>Rad na procedurama za IPARD III program, usklađivanje procedura sa Sektorskim sporazumom i unapređenje procedura u odnosu na IPARD II.</p> <p>Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz izvještaj o napretku i različite izvještaje.</p> <p>Ažuriranje liste aktivnosti na svakih 6 mjeseci.</p> <p>Praćenje procedure nabavke i obrada podnijetih zahtjeva za isplatu.</p>
<p>OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI</p>	<p>Aktivno učešće u procesu implementacije poziva, kroz blagovremeno izdavanje dokaza koji su neophodni za apliciranje.</p> <p>Redovno ažuriranje registara, kako bi se što kvalitetnije obavila kontrola primljenih aplikacija.</p> <p>Rad na izmenama pojedinih zakona, kako bi se korisnicima omogućilo ispunjavanje uslova za apliciranje po javnim pozivima za M3, prije svega se misli na dobijanje UTU.</p> <p>Obezbeđivanje opreme, vozila, goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno.</p> <p>Davanje saglasnosti za zapošljavanje novih ljudi, kako bi se obezbijedio dovoljan broj ljudi koji rade na implementaciji mjera i samim tim smanjila</p>

	<p>mogućnost od kašnjenja i gubitka EU sredstava.</p> <p>Obezbeđivanje radnih prostorija, kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad.</p> <p>Obrada podnijetih zahtjeva za isplatu i isplata korisnika.</p>
KONTAKT OSOBA	Vladislav Bojović , v.d. generalnog direktora Direktorata za plaćanja (e-mail: vladislav.bojovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)
NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)-MJERA 7 Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja", podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma"
OPIS PROJEKTA	<p>Prvi Javni poziv za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", je objavljen 23. juna 2021. godine.</p> <p>Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 23. juna do 31. avgusta 2021. godine, ali je prijem zahtjeva produžen do 30. septembra 2021. godine.</p> <p>U okviru Prvog Javnog poziva podnijeto je 102 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija za 97 aplikacija je 11,559,764.45 EUR (sa PDV-om), odnosno 9,553,524.33 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6,209,790.81 EUR. Za 5 aplikacija ne postoji informacija o traženim iznosima investicija, jer isti nijesu navedeni u Zahtjevu za dodjelu podrške i dostavljenom dokumentaciji.</p> <p>Kroz ovaj Javni poziv, na raspolaganju je 6,080,000.00 EUR bespovratnih sredstava podrške. Do 31. decembra 2021. godine odrađena je kontrola kompletnosti pristiglih aplikacija i poslato je 61 Obavještenje o dopuni dokumentacije, dok su preostale aplikacije, njih 41, odbijene zbog neispunjavanja uslova po Javnom pozivu.</p>
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2022. GODINI	<p>Potpisivanje 24 ugovora sa korisnicima nakon dobijanja potpune akreditacije mjere.</p> <p>Praćenje toka realizacije investicija.</p> <p>Izrada vodiča za korisnike, kako bi se korisnicima približili kriterijumi javnog poziva i uslovi za registraciju objekata u skladu sa Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu.</p> <p>Održavanje više okruglih stolova u saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, za potencijalne korisnike, kako bi se poboljšala informisanost korisnika o uslovima Javnog poziva.</p> <p>Priprema II Javnog poziva za Mjeru 7, objava poziva, prijem aplikacija, obrada i ugovaranje aplikacija po II Javnom pozivu za Mjeru 7, isplata korisnika u slučaju potpune akreditacije mjere.</p>

<p>OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI</p>	<p>Za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstva i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ je dobijena uslovna akreditacija od strane Evropske komisije. Ovo znači da je Crna Gora dobila mogućnost da raspiše Prvi Javni poziv za Mjeru 7, uz jasno definisan akcioni plan u cilju ispunjavanja kriterijuma koji bi doveli do potpune akreditacije pomenute Mjere.</p> <p>U okviru Akcionog plana, prenesen je kriterijum iz Finansijskog sporazuma koji je potpisala Vlada Crne Gore sa Evropskom komisijom, a koji se odnosi na angažovanje zaposlenih na dugoročnoj osnovi i zamjenu kratkoročnih dugoročnim ugovorima, obezbjeđujući stalno osoblje u IPARD agenciji i Upravljačkom tijelu. NAO je u obavezi da izvještava na kvartalnom nivou o procesu implementacije, počevši od oktobra 2020. godine.</p> <p>Uslovi akreditacije još uvijek nijesu ispunjeni i blokirano je potpisivanje ugovora sa korisnicima. Takođe, u skladu sa akcionim planom za sprječavanje gubitka EU sredstava (n+4), rok za implementaciju poziva (ugovaranje) je kraj aprila 2022. godine. Neispunjavanje ovog roka imaće za posljedicu gubitak sredstava iz budžetske IPARD 2018. godine.</p> <p>Dalje, plaćanja projekata kroz IPARD II program, u skladu sa pravilom n+4, vršiće se do kraja 2023. godine, što znači da se svakim prolongiranjem dobijanja potpune akreditacije za Mjeru 7, smanjuje mogućnost realizacije investicija i korisnicima skraćuje rok za realizaciju istih.</p> <p>Takođe, po akcionom planu za n+4 je planirano raspisivanje novog poziva za Mjeru 7 i interesovanje je veliko, ali ukoliko se što prije ne dobije potpuna akreditacija Mjere, Direktorat za plaćanja neće moći da raspiše novi poziv.</p> <p>Nedobijanje potpune akreditacije pomenute Mjere povlači za sobom i određene aktivnosti u procesu akreditacije Mjere kroz IPARD III program. Naime, ako Crna Gora ne akredituje na vrijeme Mjeru 7 kroz IPARD II program, kad se otpočne s implementacijom IPARD III programa, crnogorske institucije će morati opet da kandiduju za akreditaciju navedenu mjeru, tj. upravljačka i operativna struktura moraće da prođu kroz dug proces komunikacije s Evropskom komisijom, gdje postoji procedura i obrasci koje je nužno ispuniti da bi dobili pravo da se ova mjera implementira.</p> <p>Takođe, trebalo bi raditi na otklanjanju problema dobijanja UTU za izgradnju seoskih domaćinstava iz razloga što se ista ne mogu graditi na poljoprivrednom zemljištu, jer pomenuti objekti nijesu okarakterisani kao poljoprivredni već stambeni objekti. Takođe, nijesu ni objekti od opšteg interesa, tako da nijesu prepoznati Zakonom o urbanizmu i prostornom planiranju.</p> <p>Dotatno, trebalo bi definisati jasne granice, tj. donijeti jasne odluke koji djelovi Crne Gore spadaju u ruralna područja, a koji pripadaju urbanim područjima. Preciznija definicija i podjela navedenih područja omogućila bi bolje programiranje navedene mjere kroz IPARD III program i moglo bi se dozvoliti i poljoprivrenim proizvođačima koji su ispod 600mnv da konkurišu za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstva i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“, pod uslovom da su investicije koje se realizuju nalaze u ruralnom području.</p>
<p>KONTAKT OSOBA</p>	<p>Vladislav Bojović, v.d. generalnog direktora Direktorata za plaćanja (e-mail: vladislav.bojovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)</p>

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Projekat stvaranja klastera i transformacije ruralnih područja (RCTP) – IFAD
OPIS PROJEKTA	<p>Osnovni cilj RCTP projekta je da doprinese transformaciji manjih poljoprivrednih proizvođača na sjeveru Crne Gore, omogućavajući im da postanu komercijalno konkurentniji i otporniji na klimatske promjene. To će se postići poboljšanjem i povećanjem ekonomskih mogućnosti zasnovanih na konkurentskim farmama i agrobiznisima koji su povezani i integrisani u profitabilne lance vrijednosti (VC).</p> <p>Strategija je usmjerena na tri transformaciona i komplementarna ishoda. Prvi ishod će imati za cilj kritičku podršku razvoju agrobiznisa, kroz inkluzivnu platformu za više zainteresovanih strana (MSP) u visoko-potencijalnim lancima vrijednosti i agregaciju za postizanje ekonomije obima za poslovne transakcije. Drugi ishod će imati za cilj poboljšanje povezanosti malih domaćinstava, te njihovo snabdijevanje vodom i putnom infrastrukturom, uz pomoć pametnih i klimatski otpornih infrastrukturnih rješenja. Treći ishod će imati za cilj prikupljanje znanja i informacija zasnovanih na procesima monitoringa i evaluacije (M&E) kako bi se omogućilo povećanje nivoa znanja i generisanje informacija koje mogu informisati Vladu Crne Gore i IFAD o izazovima koji predstoje.</p> <p>Projekat se sprovodi u sedam crnogorskih opština: Nikšić, Šavnik, Žabljak, Petnjica, Berane, Bijelo Polje i Mojkovac. Ovim projektom se razvijaju klasteri lanaca vrijednosti u četiri oblasti proizvodnje: sjemenski krompir, maline i drugo bobičasto voće, meso (tov ovaca, koza i goveda) i mliječni proizvodi.</p> <p>Projekat ima dvije bitne komponente: 1) Komponenta 1- kreiranje klastera lanaca vrijednosti u cilju održive i otporne ruralne transformacije i 2) Komponenta 2- Investicije u razvoj ruralne infrastrukture (putevi i vode) u cilju razvoja klastera.</p>
TREKUTNI STATUS	<p>U periodu januar- jun 2022. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:</p> <p>Ukupan broj održanih radionica senzibilizacije u ovom periodu je 26, sa 236 korisnika.</p> <p>Ukupno 13 sastanak MSM sastanak</p> <p>Odabran konsultant i nabavljen materijal i oprema za podizanje 5 testnih parcela za vermi kompostiranje</p> <p>Raspisan Javni poziv za podršku poljoprivrednim proizvođačima</p> <p>Urađena administrativna, terenska i NIO kontrola aplikacija</p> <p>Odobrena podrška za 272 poljoprivredna proizvođača</p> <p>Izabrani izvođači radova za investicije odobrene u 2021.godini (7 vještačkih akumulacija i 18,2km puteva)</p> <p>Raspisan Javni poziv za infrastrukturu u 2022.godini</p> <p>Urađena, administrativna i terenska kontrola pristiglih aplikacija</p> <p>Izabran izvođač radova za studije izvodljivosti</p> <p>Raspisan javni poziv za nadzor radova koji će biti odobreni u 2022.godini.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finalizacija dizajna GORA projekta, kao exit strategije RCTP projekta

PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2022. GODINI	<ul style="list-style-type: none"> - Isplata 272 poljoprivrednika - Odabir infrastrukturnih investicija za 2022.godinu - Odabir izvođača radova za 2022.godinu - Odabir nadzora radova za 2022.godinu - Izvršeni radova za 2021. i 2022.godnu - IFAD misija u septembru 2022. - Odabir konsultanta za izradu Procjene uticaja projekta - Odabir konsultanta za izradu proizvoda znanja - Razmjena iskustava kroz studijske posjete
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i eksterni članovi RCTP tima imaju obavezu sprovođenja svih planiranih aktivnosti projekta.
KONTAKT OSOBA	Jovanović Igor- koordinator RCTP projekta (e-mail: jigornk@gmail.com , tel: +382 67 700 636)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Drugi projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori (MIDAS 2)
OPIS PROJEKTA	<p>Ugovor za Drugi Projekat Institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede MIDAS 2 je potpisan 8. marta 2018. između Ministarstva finansija i Svjetske banke. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p> <p>Inicijalno, predviđeno je da projekat traje do 30. juna 2023. Međutim, u decembru 2021. godine zvanično je zatraženo produženje trajanja projekta do 30. juna 2025. kako bi se u tom periodu, između ostalog, uspostavio i izgradio sistem neškodljivog uklanjanja nus proizvoda životinjskog porijekla, na lokacija „Čelinska kosa“, opština Bijelo Polje. Svjetska banka je afirmativno odgovorila ovom zahtjevu i 20. juna 2022. godine zvanično odobrila produženje projekta.</p> <p>Vrijednost projekta je 30 miliona EUR.</p> <p>Projekat je planiran na osnovu dobrog iskustva koje je ostvareno MIDAS (1) projektom, koji je implementiran od strane MPŠV i Svjetske banke u periodu od 2009. do 2016. godine, kao i IPARD like projektima (1 i 2) koji su se implementirali poslednjih godina, tačnije IPARD like 2 je završen 30. septembra 2019. godine.</p> <p>Razvojni cilj Projekta je da se poboljša pružanje vladine podrške poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na način koji je usklađen sa EU pristupnim zahtjevima.</p> <p>Projekat je sastavljen od 3 razvojne komponente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jačanje programa MPŠV-a za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo, 2. Podrška ispunjenju mjerila za zatvaranje poglavlja 12 o Bezbjednosti hrane, veterinarskoj i fitosanitarnoj politici, 3. Modernizacija sektora ribarstva.
TREKUTNI STATUS	<p>Komponenta 1:</p> <p>Pozivi za dodjelu bespovratne podrške</p> <p>Mjere direktne podrške, koje su u periodu od 2017. -2021. godine finansirane uz podršku projekta, u skladu sa planom preuzelo je MPŠV – Direktorat za plaćanja, dok je za pripremu nove mjere direktne podrške i agroekološke mjere, za koju će se koristiti sredstva MIDAS 2 projekta, angažovana tehnička podrška za procjenu uvođenja livada i pašnjaka u okviru SIZEP-a i odabir agro-ekoloških mjera. Konsultanti su svoj angažman započeli sredinom januara 2022. godine i nacrt predloga pilot mjere, kao i mjere koja bi se mogla finansirati nakon toga, biće predložen krajem jula 2022.</p> <p>U drugoj polovini 2021. godine, objavljena su još dva programa za bespovratnu grant podršku, a to su podrška sektoru ribarstva za nabavku novih ribolovnih plovila, kao i podrška investicijama u preradi za male proizvođače.</p> <p>Kada je u pitanju poziv za podršku modernizaciji ribolovne flote, odobreno je svih 20 aplikacija koje je Direktorat za ribarstvo primio kao zahtjeve za podršku. Ukupna vrijednost prihvatljivih investicija je 3,162,170.66 €, dok je maksimalan iznos bespovratne podrške u iznosu od 80% od</p>

investicije 2,529,736.53 € .

Kada je u pitanju podrška investicijama u preradi na gazdinstvima, MPŠV je primilo ukupno 116 zahtjeva za podršku. Odobrena je podrška za 70 aplikacija, ukupne vrijednosti 489.492,49 €, dok je maksimalan iznos bespovratne podrške u iznosu od 80% od investicije 391.593,99 €. Uspješno je završeno i isplaćeno /u procesu isplate 59 investicija, ukupne vrijednosti 415.869,82 €, od čega je bespovratna podrška 311.891,33 €, 8 aplikacija nije realizovalo investiciju u skladu sa operativnim priručnikom dok je za 3 procedura još u toku.

U toku je uspostavljanje dvije regionalne kancelarije, u Beranama i Pljevljima. Izrada idejnog projekta za kancelariju u Beranama je u završnoj fazi usaglašavanja, dok je za prostorije u Pljevljima donesena odluka od strane Direktorata za plaćanja / MPŠV za lokaciju na kojoj će se graditi regionalna kancelarija (Kuća poljoprivrede).

Takođe, pored ovih regionalnih kancelarija, potrebno je naći novi prostor za Direktorat (Agenciju) za plaćanja ili za regionalnu kancelariju u Podgorici, imajući u vidu nedostatak prostora u trenutnim kancelarijama i neophodnost dodatnog zapošljavanja s obzirom na akreditaciju mjera IPARD-a kao i njihovu uspješnu implementaciju.

U okviru **Komponente 1** se realizovalo / u toku je realizacija, još značajnih aktivnosti kao što su:

- Nabavka i softversko rješenje za harmonizaciju svih registara u okviru MPŠV, a na osnovu prethodno završenog konsultantskog angažmana za Procjenu svih registara u okviru MPŠV i njihova harmonizacija, gdje je data detaljna tehnička specifikacija za nabavku i softverska rješenja. u toku je evaluacija ponude koja je dostavljena;
- Nacrt Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja 2022-2028 – za koju je konsultantski angažman u toku – je dostavljena na razmatranje i usaglašavanje;
- Priprema Atlasa medonosnog bilja sa katastrom pčelinjaka se odvija planiranom dinamikom;

Aktivnost koja je planirana, ali još uvijek nije završena, je nabavka mlina za Kuću maslina u Baru. Tehnička specifikacija opreme /mlina je usaglašena. Međutim, prije pokretanja procedure za nabavku, neophodno je usaglasiti model upravljanja između MPŠV, Opštine Bar i udruženja maslinara.

U okviru **Komponente 2**, MIDAS 2 projektom će se podržati nadogradnja IV sprata i kompletno opremanje referentne fitosanitarne laboratorije, kao i kabineta za nastavu za potrebu BTF-a, koji će takođe biti dio IV sprata. Nakon uspješno završenog konsultantskog angažmana na Pripremi biznis plana za nadogradnju Fitosanitarne laboratorije na Biotehničkom fakultetu u Podgorici, izrađeno je i idejno rješenje koje je odobreno od strane državnog arhitekta. Izrada glavnog projekta je u završnoj fazi usaglašavanja. Sporazum o regulisanju međusobnih prava i obaveza za funkcionisanje buduće Nacionalne referentne fitosanitarne laboratorije, potpisan sredinom januara 2022.

Na osnovu usvojene Informacije o potrebi izgradnje sistema za neškodljivo uklanjanje životinjskih nus-proizvoda, zatraženo je zvanično produženje Projekta i realokacija sredstava. Prilikom poslednje misije Svjetske banke (kraj maja / početak juna 2022.), tim koji prati MIDAS 2 projekat je obišao lokaciju na Čelinskoj kosi, koja je predložena 2018. godine za izgradnju postrojenja.

U završnoj fazi implementacije je konsultantski angažman u vezi sa Izradom Veterinarsko-informacionog sistema (VIS) – svi moduli su izrađeni, jedan dio je već postavljen na produkcionu platformu.

	<p>Komponenta 3</p> <p>Obezbeđivanje tehničke podrške za izradu projektne dokumentacije za ispitivanje lokacije za izgradnju Ribarske luke, RT Đeran (procjena uticaja na životnu sredinu) će biti produžen do početka 2023. godine kako bi se odgovorilo zahtjevima (obim i sadržaj) Agencije za zaštitu životne sredine, a nakon što je Agencija potvrdila potrebu za izradom Elaborata o uticaju na životnu sredinu. Tokom marta 2022. u Ulcinju je održana javna rasprava sa zainteresovanim stranama, a povodom pripreme Nacrta Elaborata o uticaju na životnu sredinu, kao i predloženim idejnim rješenje o budućoj potencijalnoj izgradnji ribarske luke.</p> <p>U okviru Komponente 3 u toku je priprema Strategije ribarstva sa akcionim planom, za period 2023-2028. Konsultantski angažman za pripremu Strategije je započet u junu 2022. i očekuje se da završni dokument Strategije bude pripremljen do kraja februara 2023. godine.</p> <p>Na oglas za konsultantski angažman za Studiju tržišne politike za proizvode ribarstva i akvakulture nije bilo kandidata koji su u potpunosti zadovoljili kriterijume projektnog zadatka, pa je uz konsultacije sa timom Svjetske banke dogovoreno da se postojeći projektni zadatak koriguje i ponovo objavi, kako bi Ministarstvo angažovalo konsultanta koji može odgovoriti ovom zadatku.</p> <p>Crna Gora ima uspostavljen sistem prikupljanja podataka putem elektronskih sistema, međutim, neophodna je infrastruktura za vođenje evidencije ribolovnih aktivnosti, mjerenja ribe i drugih morskih organizama, kao i proizvodnje leda za održavanje ulova od prvog iskrcaja do prvog mjesta prodaje. Kako bi se stvorila neophodna infrastruktura započete su aktivnosti na definisanju lokacija za prva mjesta iskrcaja. Direktorat za ribarstvo predložio je 16 lokacija za instalaciju uređaja za mjerenje ulova i njegovu registraciju. Nakon obilaska predloženih lokacije usaglašeno je da je moguće izvršiti instalaciju na 14 lokacija. U toku je finalno usaglašavanje tehničke spcifikacije za ove uređaje.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U DRUGOJ POLOVINI 2022.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programi za bespovratnu podršku: <ul style="list-style-type: none"> ○ Predlog za pilot mjeru direktne podrške i agroekološke mjere; priprema operativnog priručnika za sprovođenje mjere kao i objava poziva krajem 2022. godine ili početkom 2023; ○ U okviru poziva za podršku preradi – uspješna realizacija svih ugovorenih investicija i isplata sredstava podrške korisnicima; ○ U okviru poziva za nabavku ribolovnih plovih objekata – do kraja godine očekuje se realizacija većeg dijela investicija / nabavka nekoliko ribolovnih plovila (prema trenutnom stanju 13 plovila, ukoliko dodatno ne zatraže produženje roka za realizaciju nabavke); ➤ Usvajanje Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja 2022-2028; ➤ Ugovaranje angažmana za nabavku i softversko rješenje za harmonizovane EU registre MPŠV; ➤ Ugovaranje angažmana za igradnju regionalne kancelarije u Beranama i angažovanje kompanije za izradu projekta u Pljevljima; donošenje odluke za prostorije Direktorata za plaćanja / regionalne kancelarije u Podgorici; ➤ U okviru Komponente 2 se očekuje početak radova na izgradnji Fitosanitarne laboratorije; konačno i funkcionalno preuzimanje softvera VIS-a od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ U okviru Komponente 3 - Konačan i odobren Elaborat o uticaju na životnu sredinu kao i usaglašeno idejno rješenje za potencijalnu izgradnju ribarske luke; ➤ Dostavljanje nacrtu Strategije ribarstva sa akcionim planom i usaglašavanje dokumenta kako bi se početkom 2023. godine dobila završna verzija dokumenta; ➤ Potpisan ugovor za nabavku uređaja za prva mjesta iskrcaja.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je nosilac aktivnosti u okviru ovoga projekta. Projektna jedinica funkcioniše u okviru ovoga Ministarstva.
KONTAKT OSOBA	Gorica Radulović , menadžer MIDAS 2 projekta, (e-mail: gorica.radulovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	DUGOROČAN ZAKUP POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOJ SVOJINI
OPIS PROJEKTA	Pored činjenice da Crna Gora ima prilično visok stepen obradivog zemljišta po glavi stanovnika, problem predstavlja činjenica da je to obradivo zemljište podijeljeno na manje parcele (usitnjene posjede) što dodatno otežava ozbiljniju industrijsku proizvodnju u oblasti poljoprivrede. Takođe, stanje na terenu koje ne korespondira dostupnoj dokumentaciji o istom, umnogome usporava cjelokupnu proceduru davanja u zakup zemljišta. Crna Gora, kroz strategiju kooperativa i "Zakona o agro - kooperativama", teži kolektiviziranju, udruživanju proizvođača i njihove proizvodnje na usitnjenim posjedima. Sa druge strane mali broj velikih parcela moraju biti strateški opredijeljene i privedene namjeni koja će generisati povećanje poljoprivredne proizvodnje namijenjene domaćoj potrošnji i izvozu što će direktno uticati na smanjenje spoljnotrgovinskog deficita. Zasijane površine predstavljaju osnovu za kreiranje sredstava koje će Crna Gora ubuduće crpiti iz fondova Evropske Unije, što, pored rasta proizvodnje, smanjenja uvoza kroz zadovoljenje sopstvenih proizvoda i izvoz predstavlja jedan od glavnih ciljeva poljoprivredne politike.
TREKUTNI STATUS	- U fazi pripreme su predlozi za davanje u zakup zemljišta na teritoriji Crne Gore
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2022. GODINI	- Objava Javnih poziva za zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini i sprovođenje aukcijskih/tenderskih procedura.

OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI	<p>Komisija za valorizaciju zemljišta u državnoj svojini, formirana u februaru 2022. godine – efikasno sprovođenje procedure u cilju realizacije zahtjeva za davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini.</p> <p>Uprava za katastar i državnu imovinu – ažuriranje podataka u katastru i faktičkog stanja na terenu u cilju dobijanja precizne informacije o površini poljoprivrednog i obradivog zemljišta u državnoj svojini.</p> <p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - unapređenje evidencije poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini</p>
KONTAKT OSOBA	<p>Nataša Božović, Samostalna savjetnica za poljoprivredno zemljište (e-mail: natasa.bozovic@mpsv.gov.me; tel: 020-482-134).</p>

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program Sava – Drina Koridor – Regulacija rijeka Grnčar i Lim u cilju zaštite od poplava
OPIS PROJEKTA	<p>Program Sava-Drina Koridor predstavlja jednu od najvećih inicijativa Svjetske banke u oblasti upravljanja vodama, ukupne predviđene vrijednosti 330 miliona eura, sa akcentom na infrastrukturni razvoj i zaštitu od poplava. Program uključuje sve države u slivovima rijeka Save i Drine i ima tri komponente na regionalnom nivou.</p> <p>Ugovor o finansiranju je potpisan u oktobru 2020. godine između Ministarstva Finansija i Svjetske banke u vrijednosti od 15 miliona eura za dvije pod-komponente koje se tiču Crne Gore, i to 2.2. Integrisani razvoj sliva donjeg Lima i 3.2. Institucionalno jačanje upravljanja projektima. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p> <p>Projekat će se implementirati kroz dvije faze i to: prva od 2020. do 2026. godine, i druga od 2023. do 2030. godine. Projektom za Crnu Goru je predviđena izgradnja multifunkcionalnih nasipa dužine 10 kilometara na rijekama Grnčar i Lim u opštinama Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane, čime će se stvoriti preduslovi za razvoj drugih djelatnosti i završetak implementacije drugih kapitalnih projekata. Projekat dodatno predviđa izgradnju sistema navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta u opštinama u slivu Drine, kao i poboljšanju vodosnabdijevanja.</p> <p>Direktni korisnici projekta su opštine (Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane) a kao institucionalni korisnik prepoznata je nadležna institucija za upravljanje vodnim resursima u Crnoj Gori - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za vode.</p>
TREKUTNI STATUS	<p>Projekat je u periodu od 01.01.2022. do 20.07.2022. godine obuhvatio sledeće aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ažuriran i usvojen Operativni priručnik za projekat. 2. Ažuriran plan nabavki na osnovu izvršene analiza cijena i istraživanja tržišta. 3. Izrađeni akcioni planovi raseljavanja za tri opštine koje još uvijek nisu pokrenule postupak eksproprijacije. Na osnovu instrukcija iz planova urađenih u skladu sa procedurama Svjetske banke u opštinama Berane, Plav i Gusinje će se postupati tokom tog procesa. Za opštinu Bijelo Polje izrađen je drugi dokument, koji analizira završeni postupak eksproprijacije i predviđa korektivne aktivnosti gdje je to potrebno. Sva dokumentacija je usvojena od strane Svjetske banke tako da je i objavljena na sajtu Ministarstva i na sajtovima Opština.

	<p>4. Pripremljena je neophodna E&S dokumentacija (ESMMP – Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima) u skladu sa zahtjevima WB za opštine Berane i Bijelo Polje.</p> <p>5. Izrada tenderske dokumentacije za Projekat „Regulacija rijeke Lim na lokaciji Berane – urbana zona“ je završena i banka je dala saglasnost, te je stoga poziv za dostavljanje ponuda objavljen 28.06.2022.</p> <p>6. Tenderska dokumentacija za Projekat „Uređenje rijeke Lim – Bijelo Polje urbana zona“ je poslata banci na saglasnost pa se očekuje da će i ovaj tender biti ubrzo raspisan.</p> <p>7. Tender za nadzor nad izvođenjem radova je u proceduri.</p> <p>8. Pribavljeni su vodni uslovi za sve četiri Opštine.</p>
PLANIRANE AKTIVNOSTI OD 21.07.2022.	<ul style="list-style-type: none"> • Angažovanje konsultanta za nadzor nad građevinskim radovima na Limu. • Angažovanje izvođača i početak radova na izgradnji obaloutvrda na Limu u opštinama Berane i Bijelo Polje. • Angažovanje konsultanta za zaštitu životne sredine i ekološka pitanja. • Održavanje javnih konsultacija radi prezentacije izrađene dokumentacije i samog projekta.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Projektna implementaciona jedinica su zaduženi za implementaciju ovoga projekta.
KONTAKT OSOBA	Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu (e-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me , tel: 020-482-108)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim na Zapadnom Balkanu (regulacija rijeka Bojane i Gračanice)
OPIS PROJEKTA	<p>Regionalni projekat „Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim na Zapadnom Balkanu“, koji se finansira od strane Adaptacionog fonda, obuhvata sve neophodne aktivnosti koje je potrebno sprovesti u zemljama sliva rijeke Drim u cilju zaštite od poplava i povećanja otpornosti na klimatske promjene.</p> <p>Ukupna vrijednost projekta je US \$ 9.150.000, od čega će za Crnu Goru biti izdvojeno US \$ 2.300.000.</p> <p>Projekat implementira Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji sa UNDP-jem.</p>
TREKUTNI STATUS	<p>Urađen je Glavni projekat regulacije rijeke Gračanice u zoni mostova u Opštini Nikšić</p> <p>Urađen je Glavni projekat rekonstrukcije sistema nasipa na rijeci Bojani, koji je upućen albanskoj strani u martu mjesecu tekuće godina, na davanje mišljenja na isti.</p> <p>Komentari od albanske strane su upućeni diplomatskim putem čije dostavljanje očekujemo.</p> <p>Konsultativni proces sa albanskom stranom moraju biti završeni do oktobra mjeseca ove godine.</p>

PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2022. GODINI	<p>Finalizacija Glavnog projekta za rekonstrukciju nasipa na rijeci Bojani u Crnoj Gori. Okončanje konsultativnog procesa sa albanskom stranom. Finalni glavni revidovani projekat završen (pod uslovom da se konsultativni proces sa albanskom stranom završi na vrijeme).</p>
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2022. GODINI	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa UNDP treba da pribavi svu neophodnu dokumentaciju i dozvole za izvođenje radova na rijeci Bojani u komunikaciji sa R. Albanijom, jer se radi o prekograničnom vodotoku. Očekivano je da izvođenje radova bude od 2023. godine.</p>
KONTAKT OSOBA	<p>Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu (e-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me, tel: 020-482-108)</p>